

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК
29 серпня 2025 року
м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЛАТИНСЬКА МОВА»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю В11 Філологія,
спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Асистентка кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року

_____ Уляна КРАСОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри мовознавства, докторка
педагогічних наук, професорка
26 серпня 2025 року

_____ Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка
26 серпня 2025 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
27 серпня 2025 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 4
2. Заплановані результати навчання	– 5
3. Програма навчальної дисципліни	– 7
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендовані джерела	– 10
7.1. Основні джерела	– 10
7.2. Допоміжні джерела	– 10
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 10

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– В 11 Філологія
3. Назва спеціалізації	– В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
4. Назва дисципліни	– Латинська мова
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВК 1
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– Бакалавр
9. Курс / рік навчання	– Перший
10. Семестр	– Другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 34
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 38
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	– 34
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	– 56
% від загального обсягу тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2
самостійної роботи	– 4
3) заочна форма навчання:	не передбачена
аудиторні заняття (годин)	–
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–
% від загального обсягу тижневих годин:	
аудиторних занять	–
самостійної роботи	–
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– Вступ до мовознавства
2) наступні дисципліни	– Історія основної іноземної мови
14. Мова вивчення дисципліни	– Українська, латинська

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Інтегральна компетентність (ІК) ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК) ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК) ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації). ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань у різних сферах практичної діяльності.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти. ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p>

**Після завершення вивчення дисципліни
здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:**

1. Знання

(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)

1.1) правил читання латинських літер та буквосполучень;

1.2) термінології у сферах фонетики, морфології, словотвору та синтаксису;

1.3) основних лексичних одиниць;

1.4) основних граматичних категорій латинської мови;

1.5) історії виникнення та розвитку латинської мови;

1.6) видатних особистостей давнього Риму;

1.7) крилатих висловів;

1.8) Гаудеамусу (студетського гімну).

2. Розуміння

(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)

2.1) впливу латинської мови на сучасні мови;

2.2) умов виникнення та розвитку латинської мови;

2.3) правил читання голосних та приголосних, короткості та довгості звуків, правил наголошування;

2.4) граматичної структури латинської мови;
2.5) важливість вивчення латинської мови для майбутнього фахівця у сфері філології.
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати навички правильної вимови активного словника;
3.2) застосовувати навички читання латинською мовою;
3.3) перекладати із словником латинськомовні тексти;
3.4) розпізнавати запозичені латинські слова в українській лексиці;
3.5) використовувати крилаті латинські вирази в усному та письмовому мовленні;
3.6) застосовувати здобуті знання з латинської мови у вивченні наступних дисциплін;
3.7) самостійно виконувати завдання з латинської мови різного типу.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) визначати роль та значення вивчення латинської мови в сучасному суспільстві;
4.2) аналізувати прості латинськомовні тексти;
4.3) визначати частини мови та основні граматичні явища;
4.4) вплив латинської мови та римської культури на сучасні мови та культури;
4.5) ілюструвати здобуті теоретичні знання прикладами з практики;
4.6) знаходити додаткову інформацію у фахових джерелах;
4.7) вплив латинської мови на українську мову, а також інші романські та германські мови.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) пояснювати суть та значення лексичних одиниць;
5.2) пояснювати значення латинських крилатих висловів;
5.3) укладати словник активного вокабуляру;
5.4) самостійно знаходити, опрацьовувати та засвоювати інформацію з фахових джерел.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) важливість вивчення латинської мови для підвищення свого кваліфікаційного рівня та наукового потенціалу;
6.2) використання латинських словотворчих елементів у сучасних мовах;
6.3) роль античної культури та латинської мови у сучасному світі.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) створювати презентації із запропонованих тем;
7.2) готувати доповіді із запропонованих тем;
7.3) систематизувати та узагальнювати отримані знання;
7.4) складати прості речення латинською мовою.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Екскурс в історію латинської мови.

Вступ. Загальна характеристика латинської мови.
Виникнення, розвиток та особливості латинської мови.
Архаїчна латинь.
Класична латинь.
Післякласичний період.
Пізня латинь.
Основні віхи історії давнього Риму.

Тема 2. Фонетика.

Латинський алфавіт.
Вимова голосних та дифтонгів.
Вимова приголосних та буквосполучень.
Склади, довгота і короткість звуків, наголос.

Тема 3. Морфологія.

Загальна характеристика частин мови.
Іменник (substantivum), роди, числа, відмінки.
Відміни іменників.
Прикметник (adjectivum), відміни прикметників.
Ступені порівняння прикметників (gradus comparationis adiectivorum).
Займенник (pronomen), особовий займенник (pronominal personalia), зворотний займенник (pronomen reflexivum), присвійний займенник (pronomina possessiva).
Числівник (numerales).
Дієслово (verbum).
Граматичні категорії дієслова, три основи дієслова, поділ на дієвідміни.
Огляд незмінних частин мови.

Тема 4. Синтаксис.

Структура речення.
Прості та складні речення.
Узгодження підмета та присудка.
Головні та другорядні члени речення.
Порядок слів у реченні.
Питальні речення.

Тема 5. Гімн студента (Gaudeamus). Крилаті вислови.

Gaudeamus (Гімн студента).
Історія створення Студентського гімну.
Варіанти перекладу.
Крилаті латинські вислови.
Дотепні латинські висловлювання.
Поезія вагантів.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Екскурс в історію латинської мови.	16		6	-	-	10			-	-	-	
2.	Фонетика	16		6	-	-	10			-	-	-	
3.	Морфологія	20		8	-	-	12		-	-	-	-	
4.	Синтаксис	16		6	-	-	10			-	-	-	
5.	Гімн студента (Gaudeamus). Крилаті вислови.	22		8	-	-	14			-	-	-	
	Всього годин:	90		34	-	-	56			-	-	-	

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до окремих тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час практичних занять застосовуються:

- словесний метод;
- практичний метод;
- інтерактивний метод;
- дослідницький метод;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- дослідницький метод.

Поточний контроль якості знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- усне опитування на практичних заняттях;

- виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- вивчення на пам'ять текстів;
- підготовка презентацій, доповідей.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усно-письмового заліку з використанням тестових технологій, у тому числі комп'ютерних.

Структура залікового білету включає виконання лексико-граматичного тесту та усне висловлювання по темі.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

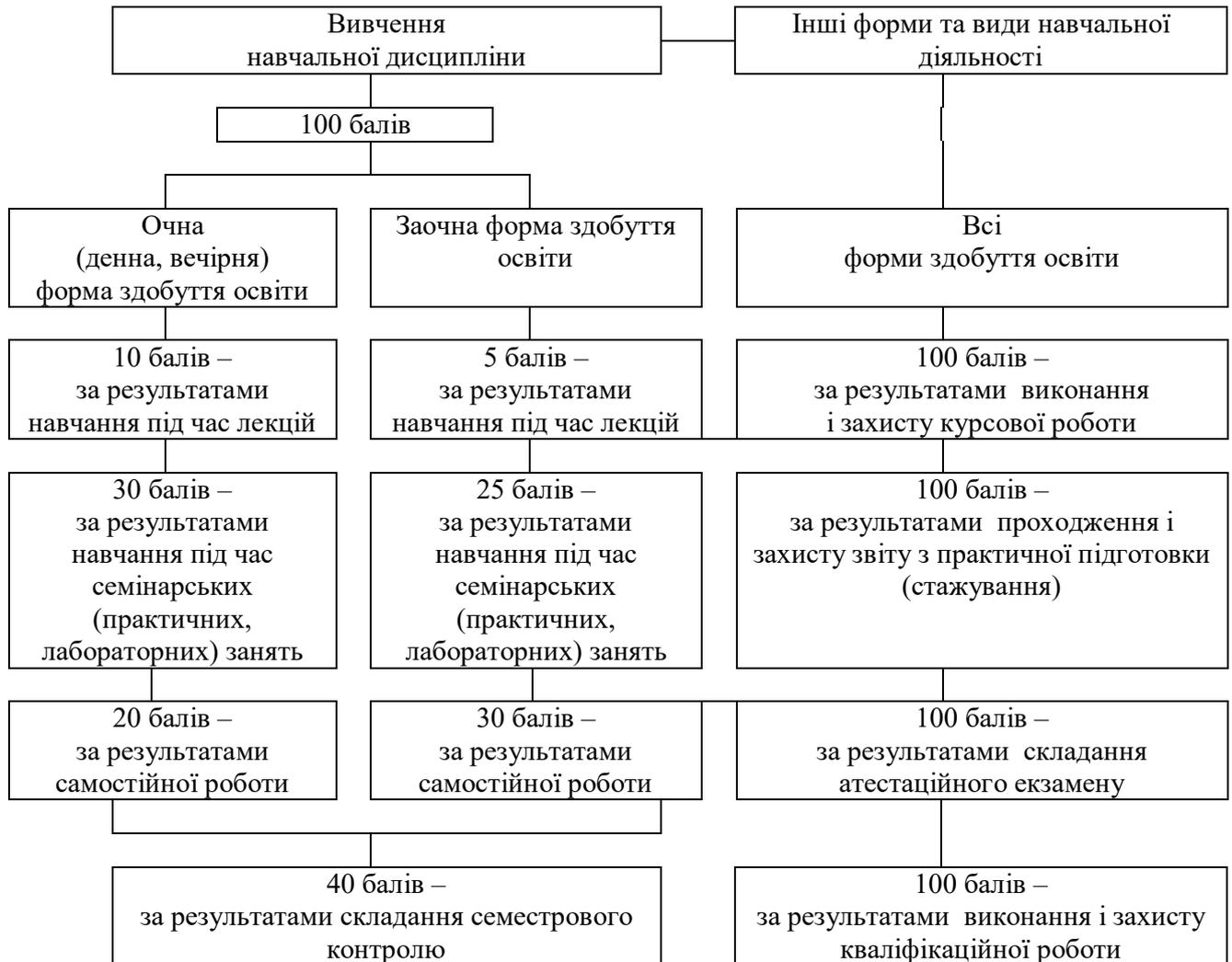

Рис. 6.1. Схема нарахування балів студентам за результатами

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Антонюк Г. Д. Латинська мова: навч. посіб. для студ. базового напрямку 6.0305 «Філологія» / Г. Д. Антонюк ; Національний ун-т «Львівська політехніка». Л. : Видавництво Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2006. 171 с.
2. Оленич Р. М. Латинська мова / Р. М. Оленич. Львів: Світ, 1993. 332 с.
3. Ухаль М.М. Латинська мова: підручник / М.М. Ухаль. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. 320 с.
4. Хоміцька З. М. Латинська мова / З. М. Хоміцька. Харків: Право, 2004. 256 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Звонська Л. Л. Латинська мова : підруч. для студ. відділень класич. філології та ін. філол. спец. вищ. закл. освіти / Л. Л. Звонська, В. М. Шовковий. К. : Книга, 2003. 527 с.
2. Навольська Г. І. Латинська мова: Навч. посібник для студентів зі спеціальності 033 «Філософія». / Г. І. Навольська. Тернопіль: ТНПУ, 2020. 161 с.
3. Петришин М. Й. Латинська мова (збірник текстів для самостійної роботи) / Марта Йосипівна Петришин. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2017. 143 с.
4. Попова Л. Г. Практикум з латинської мови / Л. Г. Попова. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 88 с.
5. Яковенко Н.М., Миронова В.М. Латинська мова: Підручник. К.: Знання, 2005. 541 с.
6. Яковенко Н.М., Трипуз В.М. Латинська мова: Підручник. К.: Вища школа, 1993. 360 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Lingua Latina: Чому ми досі вчимо латину і яка користь від мертвої мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lpnu.ua/news/lingua-latina-chomu-my-dosi-vchymo-latynu-i-iaka-koryst-vid-mertvoi-movy>
2. Латинська мова та основи наукової термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://philology.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/презентація-Латинська-мова-та-основи-наукової-термінології_compressed-1.pdf
3. Історичні джерела українських лексичних латинізмів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.medievalist.org.ua/2013/08/blog-post_30.html
4. From the Latin Quiz [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.britannica.com/quiz/from-the-latin>
5. Can You Translate These Common Latin Phrases? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zoo.com/quiz/can-you-translate-these-common-latin-phrases>